

.....
MILJØMINISTERIET

Departementet

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 101-00009

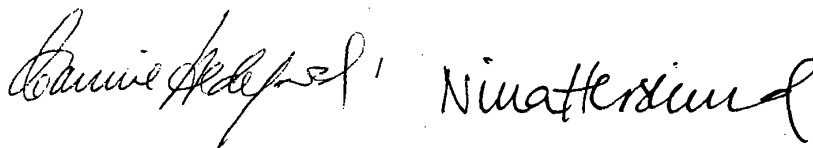
Den **20 DEC. 2006**

./ Til udvalgets orientering vedlægges i 5 eksemplarer høringsbrev med udkast til forslag til lov om De nationale geologiske undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS). Dette sker samtidig med underretning af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, der til sin tid skal behandle lovforslaget.

Lovforslaget fremsættes i forlængelse af regeringens beslutning af 4. oktober 2006 om reorganiseringen af det danske forskningslandskab.

Forslaget bliver nu sendt i offentlig høring med frist for høringssvar den 10. januar 2007.

Videnskabsministeren er orienteret om fremsendelsen.

Nina Hørekind

Direktionen
J.nr. GEUS 021-0038
Ref.

19. december 2006

til parterne på vedhæftede høringsliste

Høring over udkast til forslag til Lov om De nationale geologiske undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS)

I forbindelse med reorganiseringen af det danske forskningslandskab besluttede regeringen den 4. oktober 2006:

- at GEUS skulle reorganiseres som en selvstændig og uafhængig forskningsinstitution i Miljøministeriet med nyt navn og ny bestyrelse,
- at Geocenter Danmark modellen, der indebærer et forpligtende samarbejde mellem GEUS, Københavns Universitet og Aarhus Universitet, realiseres,
- at realiseringen gennemføres hurtigst muligt i løbet af 2007, og at miljøministeren vil fremsætte forslag til særskilt lov herom.

Lovforslaget stadfæster i alt væsentligt status quo for institutionen. Det vigtigste nye element er, at GEUS ifølge § 1, stk. 5 får hjemmel og pligt til at bidrage til universiteternes uddannelse af bachelorer, kandidater og ph.d.-er, især inden for rammerne af Geocenter Danmark, men også i forhold til andre universitetsinstitutter, samt at bestyrelsens sammensætning reorganiseres med henblik på en styrkelse af de to universiteter i Danmark, der uddanner geologer.

Om baggrunden for lovforslaget henvises til lovbemærkningerne.

GEUS anmoder om at modtage eventuelle kommentarer senest

Onsdag den 10. januar 2007 kl. 12.00

Svarene bedes sendt til geus@geus.dk

GEUS
Danmarks og Grønlands
Geologiske Undersøgelse
Øster Voldgade 10
1350 København K

Tlf. 38 14 20 00
Fax 38 14 20 50

CVR-nr. 55 14 50 16
EAN-nr. 5798000866003

geus@geus.dk
www.geus.dk

*GEUS er en forsknings- og
rådgivningsinstitution
i Miljøministeriet*

Eventuelle spørgsmål kan rettes til chefkonsulent Marianne Thorsen (mt@geus.dk) eller direktør Martin Ghisler (mg@geus.dk).

Med venlig hilsen

Martin Ghisler

18. december 2006

Udkast

Forslag

Til

Lov om De nationale geologiske undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS)

§ 1. De nationale geologiske undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) er en selvstændig og uafhængig forskningsinstitution (statsinstitution) under Miljøministeriet. GEUS er ansvarlig for udforskningen af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med tilhørende søkkelområder.

Stk. 2. GEUS har til opgave at varetage forskning indtil højeste internationale niveau, kortlægning, overvågning, dataindsamling, dataforvaltning og formidling vedr. forhold, som er af betydning for udnyttelsen og beskyttelsen af Danmarks og Grønlands geologiske naturværdier.

Stk. 3. GEUS udfører sin forskning indenfor sit formål uafhængigt af miljøministeren og skal værne om videnskabsetikken.

Stk. 4. GEUS yder geologisk rådgivning til offentlige myndigheder i natur-, miljø-, energi- og råstofmæssige spørgsmål og deltager i løsning af myndighedsopgaver. GEUS er desuden nationalt geologisk datacenter, hvorfra myndigheder, virksomheder og private kan få stillet data og viden til rådighed.

Stk. 5. GEUS bidrager til universiteternes uddannelse af bachelorer, kandidater og ph.d.-er inden for sine kerneområder og på områder, hvor institutionen har særlig ekspertise. Dette sker efter aftale med de relevante universiteter.

Stk. 6. GEUS kan påtage sig opgaver mod hel eller delvis betaling for offentlige og private i ind- og udland. Løsning af kommercielle opgaver må ikke kunne anfægte GEUS' uafhængighed eller medføre konkurrenceforvriddning i forhold til private virksomheder.

Stk. 7. GEUS skal offentliggøre sine forskningsresultater. Særlige hensyn, herunder samfundsmæssige hensyn og hensyn til virksomheders muligheder for at udnytte forskningsresultater, kan dog begrunde fravigelse af denne bestemmelse.

§ 2. Til gennemførelse af GEUS' opgaver stilles der midler til rådighed over den årlige finanslov. GEUS kan desuden modtage midler fra andre myndigheder, forskningsråd, fonde, EU og lignende.

§ 3. GEUS ledes af en uafhængig bestyrelse og en direktør.

Stk. 2. Miljøministeren ansætter og afskediger direktøren efter indstilling fra bestyrelsen.

§ 4. Bestyrelsen består af en formand og indtil 10 medlemmer, der beskikkes for op til 4 år ad gangen.

Stk. 2. Formanden og indtil 8 medlemmer udpeges af miljøministeren i deres personlige egenskab og skal være uafhængige af miljøministeren. Disse skal repræsentere forsknings- og erhvervsmæssig indsigt. Et medlem indstilles af Grønlands Hjemmestyre, to af Københavns Universitet og et af Aarhus Universitet. Mindst 2 medlemmer skal være anerkendte forskere indenfor GEUS' kerneområder. Mindst 2 medlemmer skal repræsentere væsentlige brugerinteresser. Bestyrelsesformanden skal have erfaring med ledelse fra offentlige eller private virksomheder og have indsigt i forskning.

Stk. 3. Derudover vælges to medlemmer af og blandt medarbejderne på GEUS. Disse er beskyttet mod afskedigelse og anden forringelse af forholdene på samme måde som tillidsrepræsentanter inden for vedkommende område.

Stk. 4. Bestyrelsen varetager den overordnede ledelse af GEUS. Bestyrelsen fastsætter de generelle retningslinier for GEUS' organisation, langsigtede virksomhed og udvikling. Bestyrelsen godkender GEUS' budget. Bestyrelsen indgår resultatkontrakt med miljøministeren.

§ 5. Direktøren varetager den daglige ledelse af GEUS, herunder personaleledelse, og repræsenterer institutionen udadtil. Direktøren skal heri følge de retningslinier og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Direktøren skal have ledelseserfaring og som minimum være forskningskyndig indenfor GEUS' fagområde.

§ 6. Bestyrelsen udarbejder en vedtægt for GEUS og ændringer heri, som godkendes af miljøministeren efter høring af Det Strategiske Forskningsråd, for så vidt angår GEUS' forskningsområde. Vedtægten fastsætter nærmere regler for GEUS' virksomhed og ledelse indenfor rammerne af denne lov.

§ 7. GEUS' forsknings- og formidlingsopgaver skal evalueres. Nærmere retningslinier herfor fastsættes efter aftale mellem miljøministeren og ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

§ 8. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 9. Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund og formål

1.1 Regeringens beslutning

Der stilles forslag om ved lov at fastslå formål, opgaver og ledelsesstruktur for De nationale geologiske undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS). Det sker med baggrund i regeringens beslutning om at integrere hovedparten af de eksisterende sektorforskningsinstitutioner i universiteterne, og om at omdanne sektorforskningsinstitutionen Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS) til en national, selvstændig og uafhængig forskningsinstitution i et tættere, forpligtende samarbejde med de geovidenskabelige institutter ved både Københavns og Århus universiteter og inden for rammerne af et kommende Geocenter Danmark.

Regeringen har i sin beslutning "...lagt vægt på, at GEUS har myndighedsopgaver af særlig karakter, herunder på råstofområdet samt i relation til søsterinstitutioner i andre lande. Institutionen er det største samlede forskningsmiljø på det geologiske område, ligesom den med sine opgaver i Grønland har stor betydning for Rigsfællesskabet, blandt andet i relation til kontinentalsokkelprojektet."

Med regeringens beslutning vil GEUS' særlige forskningsmæssige kompetencer kunne bidrage til universiteternes professions- og erhvervsrettede uddannelse af geovidenskabelige bachelorer, kandidater og ph.d.-er samtidig med, at GEUS bevarer sin selvstændighed og uafhængighed og den dermed forbundne mulighed for at yde en videnskabeligt forsvarlig og praktisk gennemførlig myndighedsrådgivning, herunder en særlig forpligtelse til at bistå Rigsfællesskabet i spørgsmål vedr. afgrænsning m.m. af Rigets sokkelområder.

Vedtagelse af lovforslaget sikrer den faglige og opgavemæssige kontinuitet og ledelsesmæssige beslutningskraft, der vil være afgørende for at skabe de ovennævnte nye rammer for GEUS' bidrag til universitetsuddannelserne, og for at GEUS' ledelse fortsat kan være ansvarlig for de data-, opbevarings- og kvalitetssikringsopgaver samt rådgivnings- og kortlægningsopgaver, der i kraft af lovgivningen er henlagt til GEUS.

1.2. Geologiske undersøgelser – i et internationalt perspektiv

Stort set alle lande har en selvstændig, national geologisk undersøgelsesinstitution, normalt omtalt som en 'Geological Survey'. Disse har typisk til opgave at sikre et sammenhængende, videnskabeligt forsvarligt datagrundlag og en forskningsbaseret understøtning af de pågældende landes forvaltning af olie-, naturgas-, mineral-, byggeråstof- og vandressourcer samt territoriale interesser. Derudover kan der, alt efter landenes natur og forvaltningstradition, være tale om bistand til

administrative myndigheders varetagelse af andre offentlige interesser, f.eks. i forbindelse med arealanvendelse, natur- og miljøbeskyttelse, trafik anlæg, naturkatastrofer, affaldsdeponering o.m.a.

I stedet for, at en lang række myndigheder selv opbygger geologisk kompetence og dataindsamling, er formålet med nationale 'Geological Surveys' at sikre en samlet, rationel drift og kvalitetssikring af geologiske data og lignende, der kan indsamles centralt – f.eks. gennem en række lovkrav om indberetning af private aktørers geologiske undersøgelsesresultater. Heri lægges der særlig vægt på, at fremskaffelsen af geologiske data normalt er forbundet med meget betydelige omkostninger. Eksempelvis repræsenterer de seismiske data, boreprøver osv., der indgår i GEUS' data- og prøvebanker, uerstattelige private og offentlige undersøgelsesinvesteringer. Disse data og prøver spiller en ofte afgørende rolle for den videre vurdering, analyse, udforskning og udvikling af de geologiske ressourcers udnyttelse og beskyttelse. Dette er ikke blot af afgørende betydning for GEUS' rådgivning af de relevante myndigheder, men også for private selskabers vurdering af nye prospekter for efterforsknings- og indvindingsinvesteringer. Endvidere spiller det en vigtig rolle, at geologiske data, boreprøver, analyseresultater og lignende oftest frembringes i en bestemt økonomisk-geologisk sammenhæng, som måske årtier senere viser sig at kunne danne grundlag for, at nye og helt andre perspektiver for udnyttelsen og beskyttelsen af de geologiske naturværdier kan realiseres.

Det ovennævnte, globalt udbredte idégrundlag for geologiske 'Surveys' ligger til grund for GEUS og oprettelsen af de institutioner – Danmarks Geologiske Undersøgelse (DGU) i 1888 og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GGU) i 1946 – som GEUS er opstået af ved fusionen i 1995. I Danmark og Grønland bygger GEUS' virksomhed således på, at lovgivning m.v. i en række politiske og administrative sammenhænge forudsætter, at GEUS på nationalt plan varetager en række opgaver som geovidenskabeligt forsknings-, data- og rådgivningscenter.

Der er således især behov for at sikre både en meget langsigtet, fokuseret indsats på bestemte relevante forskningsområder og en mere kortsigtet arbejdsplanlægning, hvor den opbyggede kompetence nyttiggøres i forhold til de centrale energi-, råstof-, natur- og miljømyndigheders udmøntning af gældende love. Dette indebærer, at GEUS' ledelse skal sikre en hensigtsmæssig balance mellem langsigtede forsknings-, databank- og kortlægningsopgaver, der typisk kræver mange års fokuseret indsats for at kunne realiseres, og en mere kortsigtet nyttiggørelse af GEUS' kompetencer til rådgivning, udredninger, markedsføring m.v. omkring undergrundens potentialer. En meget stor del af GEUS' basisbevilling medgår til løsning af de langsigtede opgaver, som danner grundlaget for et højt beredskabsniveau. Derfor medgår kun en forholdsvis beskeden del af GEUS' basisbevilling til løsning af de mere kortsigtede opgaver, men omfanget kan variere betydeligt fra år til år.

1.3. GEUS og universiteterne

Samfundet har behov for, at der er tætte faglige relationer mellem universitetsverdenen og GEUS – både af hensyn til forskningens kvalitet og relevans og for at kunne udnytte GEUS' relativt bredt funderede mulighed for at bidrage til en professions- og erhvervsorientering af de geovidenskabelige uddannelser. Hertil kommer, at det nuværende optag af studenter på geologistudierne i København og Århus, hverken kvantitativt eller mht. professionsorientering vil kunne dække arbejdsmarkedets behov.

Efter fusionen af DGU og GGU til GEUS i 1995 ønskede man derfor at imødekomme disse behov gennem oprettelse af Geocenter København. Siden Geocentrets oprettelse i 2002 og flytningen af

GEUS fra Københavns NV-kvarter til KU's bygningskompleks på Øster Voldgade har Geocenter København fungeret som et fagligt samarbejde i et bofællesskab mellem GEUS og Københavns Universitets geologiske og geografiske institutter som selvstændige parter. Ved Geocentrets betoning af samarbejde mellem selvstændige parter kan man opretholde en klar ansvarsfordeling mellem de deltagende institutioners formål, opgaver og ledelsesbehov, samtidig med at man opnår en række synergier og stordriftsfordele, ligesom der på tværs af institutionsgrænserne dannes forskerskoler og forskningsmiljøer på højt internationalt plan. Dette samarbejde er nu af regeringen besluttet at udvides til også at omfatte Geologisk Institut på Aarhus Universitet, hvilket blandt andet vil styrke rekrutteringen til geologistudiet på landsplan.

1.4. Formålet med loven

Lovforslaget har – med henvisning til de under punkterne 1. til 3. nævnte forhold - til formål at fastslå GEUS' overordnede forhold, dvs. formål, opgaver og ledelsesstruktur, idet loven skal sikre, at institutionens ledelse selvstændigt og uafhængigt kan varetage nedennævnte primære hensyn:

1. De centrale myndigheder, der forvalter Lov om anvendelse af Danmarks undergrund, Lov om Nordsøenheden, Lov om vandforsyning, Lov om miljømål, Lov om råstoffer og Lov om mineralske råstoffer i Grønland skal have sikkerhed for, at GEUS har direkte ledelsesbeføjelser til at varetage de opgaver, GEUS har i medfør af de nævnte love.
2. De lokale myndigheder, som efter kommunalreformen får tillagt opgaver, der hidtil har været placeret i amterne, og som med nedlæggelsen af amterne i højere grad end tidligere bliver afhængige af at kunne trække på GEUS' databanker og rådgivning, skal have sikkerhed for, at GEUS har hjemmel og direkte ledelsesbeføjelser til at varetage de pågældende opgaver.
3. De uddannelsesmæssige opgaver, som GEUS hidtil har varetaget i forhold til såvel KU som AU, RUC, KVL, DTU og Færøernes Universitet, og som også fremover kan påregnes i forhold til andre danske universiteter og Grønlands Universitet, skal der fortsat være sikkerhed for, at GEUS har hjemmel til.
4. De bindende aftaler om forsknings-, kortlægnings- og udredningsopgaver, som GEUS hidtil har kunnet indgå med private selskaber, danske myndigheder, EU og andre, skal fortsat kunne indgås med GEUS som en selvstændig, uafhængig og både fagligt og økonomisk ansvarlig institution.

2. Lovforslagets hovedindhold

2.1. Hidtidig regulering af GEUS' formål og opgaver

Oprindeligt havde de to tidligere institutioner Danmarks Geologiske Undersøgelse (DGU) og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GGU) før fusionen til GEUS i 1995 hver deres love; lov nr. 864 af 23. december 1987 om Danmarks Geologiske Undersøgelse og lov nr. 238 af 14. juni 1965 om Grønlands Geologiske Undersøgelse. Disse love er ophævet og afløst af lov om sektorforskningsinstitutioner i 1995. GEUS' formål og opgaver blev herefter fastsat i en bekendtgørelse udstedt af miljø- og energiministeren (Bkg. nr. 188 af 22. marts 1999) med hjemmel i lov om sektorforskningsinstitutioner. Med de seneste ændringer af lov om sektorforskningsinstitutioner har GEUS'

styrelsesgrundlag siden 2005 været en bekendtgjort vedtægt udstedt med hjemmel i sektorforskningsloven.

2.2. Lovforslagets hovedindhold

Lovforslaget er udarbejdet med udgangspunkt i den hidtidige regulering. Forslaget er udtryk for en samling og opdatering af bestemmelserne om GEUS' formål og opgaver, således som de er kommet til udtryk i ovennævnte tidligere gældende love, bekendtgørelse og vedtægt. Samtidig er det hensigten, at alle relevante bestemmelser i lov om sektorforskningsinstitutioner inkorporeres i enten lovtæksten, bemærkningerne eller den vedtægt, der skal udarbejdes af GEUS' bestyrelse og godkendes af miljøministeren. Der er i det hele ikke tilsigtet indholdsmæssige ændringer i forhold til det hidtidige regelgrundlag.

Lovforslaget fastlægger GEUS' overordnede formål, overordnede opgaver og overordnede styrelsesbestemmelser. Der henvises i det hele til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

2.3. Forholdet til anden lovgivning

Lovforslagets vedtagelse indebærer, at GEUS ikke som hidtil vil være omfattet af lov om sektorforskningsinstitutioner. De forhold vedr. GEUS' virksomhed, der hidtil har været reguleret af lov om sektorforskningsinstitutioner, og som ikke er reguleret af lov om GEUS, vil fremover indgå i vedtægten for GEUS. Heri vil det blive tilstræbt at skabe den størst mulige overensstemmelse eller parallelitet med lov om universiteters tilsvarende bestemmelser.

3. Administrative, økonomiske og miljømæssige konsekvenser af forslaget

GEUS udgør fremover, i konsekvens af forslaget, en selvstændig og uafhængig, national forskningsinstitution, der har et konkret defineret ansvar for udforskningen af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med tilhørende sokkelområder, ligesom GEUS fremover tillægges konkret ansvar som nationalt geologisk datacenter. GEUS indgår fremover i et forpligtende samarbejde i Geocenter Danmark med de geovidenskabelige institutter ved henholdsvis Københavns Universitet og Århus Universitet om forskning og uddannelse af bachelorer, kandidater og ph.d.-er, og de to universiteter indstiller fremover medlemmer til GEUS' bestyrelse.

Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke	

4. Hørte myndigheder og organisationer

Udkast til lovforslag har været sendt i høring hos en lang række ministerier, myndigheder, organisationer og universiteter mv. samt grønlandske og færøske myndigheder mv., jf. nedenstående fortegnelse.

Udkastet har været offentliggjort på Miljøministeriets hjemmeside og på høringsportalen på www.danmark.dk.

Høringsliste:

xxx

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen fastslår GEUS' formål og ansvar, og at GEUS er en selvstændig og uafhængig forskningsinstitution under Miljøministeriet. GEUS er en statsinstitution.

GEUS er ansvarlig for udforskningen af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med tilhørende sokkelområder. Dette entydige ansvar skal tilsikre, 1) at GEUS i sin samlede virksomhed skal stræbe efter at tilvejebringe eller indsamle alle forsknings- og undersøgelsesresultater, der er relevante for forståelsen af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med tilhørende sokkelområder, 2) at GEUS gennem tilrettelægnen af sit eget forsknings- og undersøgelsesarbejde skal stræbe efter at komplettere udforskningen af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med de til enhver tid mest relevante, videnskabeligt pålidelige og perspektivrige metoder, 3) at GEUS skal stræbe efter at tilgængeliggøre sine egne og alle andre geologiske resultater, som GEUS er i besiddelse af, til gavn for enhver tids behov, og 4) at GEUS i sine egne analyser af alle disse tilgængelige data og forsknings- og undersøgelsesresultater skal stræbe efter at kunne give det danske og grønlandske samfund de til enhver tid mest relevante, videnskabeligt pålidelige og perspektivrige vurderinger af de geologiske forhold i Danmark og Grønland.

Bestemmelsen i stk. 1 ændrer ikke GEUS' hidtidige formål og ansvar, men præciserer ansvars bredde. Bestemmelsen præciserer desuden, at arbejdsområdet som hidtil også omfatter de til Danmark og Grønland hørende sokkelområder. Bestemmelsen udelukker ikke andre fra at udføre, forestå, varetage eller give tilladelse til geologiske undersøgelser i Danmark og Grønland med tilhørende sokkelområder, men præciserer GEUS' ansvar for at have det størst mulige kendskab til og overblik over Danmarks og Grønlands geologiske forhold og udforskning.

GEUS' selvstændighed indebærer, at alle beslutninger vedr. GEUS' overordnede forhold træffes efter bestyrelsens afgørelse. Bestyrelsen kan ikke modtage instrukser vedr. GEUS' virksomhed og er heri alene bundet af lovgivningen og medlemmernes overbevisning om, hvad der bedst tjener GEUS' formål og opgaver, jf. dog stk. 3 og bemærkningerne hertil.

GEUS' uafhængighed indebærer, at GEUS i sine videnskabelige afhandlinger, artikler, rapporter, notater, vurderinger og lignende og i sin øvrige rådgivnings- og formidlingsvirksomhed ikke kan modtage instrukser vedr. budskabernes art og formulering, og at GEUS heri alene er bundet af sine almindelige regler for kvalitetssikring samt god videnskabelig praksis, statens almindelige regler for redelig forskeradfærd, videnskabsetik, god forvaltningspraksis og ytringsfrihed. Se bemærkninger til stk. 3.

Stk. 2 fastslår, at GEUS' opgave er at varetage forskning, kortlægning, overvågning, dataindsamling, dataforvaltning og formidling på de fag- og sagsområder, der er af betydning for udnyttelsen og beskyttelsen af Danmarks og Grønlands geologiske naturværdier. Bestemmelsen understreger anvendelsesaspekterne af GEUS' virksomhed og udgør ingen ændring i forhold til hidtidige bestemmelser vedr. GEUS' opgaver. Bestemmelsen understreger, at forskningen skal ske indtil højeste internationale niveau i overensstemmelse med lov om sektorforskningsinstitutioner § 2, stk. 1.

Stk. 3 fastslår, at GEUS udfører sin forskning uafhængigt af miljøministeren og svarer til lov om sektorforskningsinstitutioner § 2, stk. 2. I overensstemmelse med bemærkningerne til denne bestemmelse, kan der i resultatkontrakt og vedtægt fastlægges overordnede rammer og emnekredse for institutionens forskning, mens den konkrete udmøntning af, hvorledes forskningen tilrettelægges og gennemføres, sker uafhængigt af miljøministeren. Miljøministeren har således ingen instruktionsbeføjelser i forhold til forskningens resultater. GEUS har også frihed til at publicere og offentliggøre forskningens resultater, jf. dog § 1, stk. 7. GEUS' uafhængighed er afgørende for kvaliteten af institutionens forskning og de forskningsmæssige resultater samt for at institutionen kan bidrage til universiteternes uddannelse. GEUS' varetagelse af myndighedsopgaver og lignende udføres under ministerens ansvar, og som konsekvens heraf under ministerens instruktionsbeføjelse. Pligten til at værne om videnskabsetik svarer til lov om sektorforskningsinstitutioner § 2, stk. 2 og til den tilsvarende bestemmelse i lov om universiteter.

Stk. 4. I forhold til tidligere bestemmelser om GEUS' rådgivning af offentlige myndigheder nævnes naturmæssige spørgsmål specifikt. Dette er en konsekvens af, at begrebet miljømæssig rådgivning i de senere år har fået en mere snæver betydning, og derfor bør suppleres med begrebet naturmæssig rådgivning. Derudover udgør bestemmelsens første punktum ingen ændring i forhold til tidligere bestemmelser.

Bestemmelsens andet punktum fastslår, at GEUS er nationalt geologisk datacenter. Bestemmelsen er en konsekvens af den mere formaliserede status, som GEUS' databanker gennem de senere år har fået på en række specifikke data- og sagsområder efter nærmere aftale med en række myndigheder og brugere. Bestemmelsen har til formål at sikre, at GEUS i henhold til formålsbestemmelsen i § 1 har et særligt ansvar som den offentlige institution, hvor myndigheder, uddannelsesinstitutioner, offentlige og private virksomheder samt borgere kan forvente at finde og få adgang til de mest komplette data vedr. Danmarks og Grønlands geologiske forhold. Som væsentlig undtagelse herfra gælder dog data, der er behæftet med fortrolighed. Se stk. 7 og bemærkningerne hertil.

Stk. 5. Bestemmelsen giver GEUS hjemmel til at bidrage til universiteternes uddannelse af bachelorer, kandidater og ph.d.-er inden for sine kerneområder og på områder, hvor institutionen har særlig ekspertise. Bestemmelsen skal ses i lyset af regeringens bestræbelser for at integrere sektorforskningen i universiteterne og skal sikre, at GEUS' brede vifte af kompetencer kan nyttiggøres ved

universiteternes erhvervs- og professionsorienterede uddannelse af geologer, under forudsætning af tilvejebringelse af finansiering hertil.

Specielt sigtes der til behovet for at udvikle disse muligheder inden for det kommende Geocenter Danmark, der skal etableres i 2007, og som foruden GEUS vil omfatte de geovidenskabelige institutter ved universiteterne i København og Århus samt Geologisk Museum.

Bestemmelsen understreger i lighed med lov om sektorforskningsinstitutioner, at bidrag til uddannelsen sker efter nærmere aftale med de pågældende universiteter i overensstemmelse med bemærkningerne til lov om sektorforskningsinstitutioner § 8, stk. 2.

Stk. 6 giver GEUS hjemmel til at udføre opgaver mod betaling, og er parallel til GEUS' tidligere bekendtgørelse § 11, stk. 3 samt GEUS' nuværende bekendtgjorte vedtægt § 3, stk. 8. Der er således ikke tilstræbt ændringer heri. Sådanne opgaver udføres fortrinsvis på områder, hvor de frembragte resultater kan danne grundlag for eller indgå i løsning af GEUS' overordnede opgaver, på områder, hvor GEUS har særlig ekspertise eller særlige forudsætninger, og på områder, som prioriteres af regeringen, herunder kapacitetsopbygning i udviklingslande, internationalt samarbejde mv. Prisfastsættelsen følger de regler, som GEUS til enhver tid er underlagt. Formuleringen "hel eller delvis" anvendes fordi visse aftaler kan have karakter af samarbejdsaftaler, hvor begge parter har en gensidig interesse i resultaterne, idet opgaven bidrager til løsning af GEUS' overordnede opgaver og GEUS således kan yde medfinansiering.

Sidste sætning fastslår, at løsning af kommercielle opgaver ikke må anfægte institutionens uafhængighed eller medføre konkurrenceforvridning. Bestemmelsen blev indført i GEUS' nuværende bekendtgjorte vedtægt (§ 3, stk. 8) for at understrege rammerne og grænserne for GEUS' kommercielle virksomhed og for at sikre uvildig faglig rådgivning til myndighederne samt gennemskuelige priser og vilkår i forhold til eventuelle konkurrerende private virksomheder.

Stk. 7 fastslår, at GEUS har pligt til at offentliggøre sine forskningsresultater, hvilket er i overensstemmelse med lov om sektorforskningsinstitutioner § 9. Bestemmelsen fastslår i lighed med lov om sektorforskningsinstitutioner, at der kan være særlige hensyn, der kan begrunde fravigelse fra dette princip. Navnlig i henhold til lov om anvendelse af Danmarks undergrund og lov om mineraliske råstoffer i Grønland gælder der særlige fortrolighedsbestemmelser i forbindelse med de data, som virksomheder skal indberette til GEUS. En række data, og den forskning, der gøres på disse data, er således ved lov eller aftale belagt med fortrolighed i en periode af hensyn til olie- og mineralefterforskningen og de involverede virksomheders økonomiske interesser.

Til § 2

Bestemmelsen beskriver den overordnede finansielle struktur for GEUS, hvorefter institutionen drives med midler over finansloven og med hjemmel til at GEUS kan søge supplerende finansiering ved en række institutioner, fonde, myndigheder m.v.

Bestemmelsen er identisk med formuleringen i GEUS' tidligere bekendtgørelse § 11, stk. 1 og 2 og parallel til GEUS' nuværende bekendtgjorte vedtægt § 3, stk. 8. Det fremgår endvidere af den nuværende bekendtgjorte vedtægt, at GEUS er en statsvirksomhed. Denne status forventes opretholdt. En uddybende beskrivelse af GEUS' finansieringsstruktur fremgår af ny vedtægt for GEUS § 3, stk. 8.

Til § 3

Bestemmelsen fastslår den helt overordnede ledelsesstruktur for GEUS. Bestyrelsens og direktørens opgaver og ansvar er nærmere beskrevet i ny vedtægt for GEUS §§ 4 og 8.

Stk. 2 fastslår, at det er miljøministeren, der ansætter og afskediger direktøren, og at dette sker efter indstilling fra bestyrelsen. I overensstemmelse med lov om sektorforskningsinstitutioner § 5, stk. 2 samt nuværende og nye vedtægt for GEUS § 4, stk. 6 ansætter og afskediger bestyrelsen den øvrige øverste ledelse efter indstilling fra direktøren.

Til § 4

Stk. 1 og 2 beskriver, hvorledes bestyrelsen sammensættes. Dette er i overensstemmelse med regeringens beslutning om styrkelse af deltagelsen i bestyrelsen fra Københavns Universitet og Århus Universitet, samt styrkelsen af anerkendte forskere i bestyrelsen. Det understreges i lighed med lov om sektorforskningsinstitutioner § 4, stk. 6, at formanden skal have erfaring med ledelse fra offentlige eller private virksomheder og have indsigt i forskning.

Bestyrelsens sammensætning uddybes i ny vedtægt for GEUS § 5. I den nuværende og den nye vedtægt for GEUS fastslås endvidere, at der kan udpeges tilfornede uden stemmeret fra relevante administrative styrelser. I overensstemmelse med lov om sektorforskningsinstitutioner § 4, stk. 5, 6 og 9 skal formanden og bestyrelsens medlemmer udpeges i deres personlige egenskab, skal komme udefra og være uafhængige af ministeren. Bestyrelsens medlemmer skal tilsammen bidrage til at fremme institutionens strategiske virke inden for dens kerneområder med deres erfaring og indsigt. Dette gælder også for GEUS' bestyrelse, og er reguleret i vedtægtens § 5.

Stk. 3 drejer sig om de to medarbejdervalgte repræsentanter i bestyrelsen. I lighed med den gældende lov om sektorforskningsinstitutioner § 4, stk. 8, gives der beskyttelse til disse, svarende til tillidsmandsbeskyttelse mod afskedigelse og ansættelsesforringelser.

Stk. 4 beskriver, at det er bestyrelsen, der varetager den overordnede ledelse af GEUS. GEUS er en forskningsinstitution, som skal leve op til en række krav og et højt internationalt niveau. Bestyrelsen har således en række opgaver med blandt andet at fastlægge de generelle retningslinier for institutionens organisation, langsigtede virksomhed og udvikling, at sikre kvaliteten af den udførte forskning, bl.a. ved gennemførelse af løbende evalueringer, og at sikre at institutionens midler forvaltes, så de bliver til størst mulig gavn for institutionens formål. Bestyrelsen godkender GEUS' budget og personalepolitik, og indgår resultatkontrakter med miljøministeren. En nærmere beskrivelse af bestyrelsens opgaver fremgår af den ny vedtægts § 4 og er i fuld overensstemmelse med sektorforskningslovens rammer og den nuværende bekendtgjorte vedtægt for GEUS.

Til § 5

Bestemmelsen beskriver, at direktøren varetager den daglige ledelse af GEUS. Dette omfatter den overordnede faglige ledelse, personaleledelse og administrative ledelse. Direktøren skal følge bestyrelsens retningslinier og anvisninger, og repræsenterer GEUS udadtil. Direktøren skal have ledelseserfaring og som minimum være forskningskyndig indenfor GEUS' arbejdsområde. "Forsk-

ningskyndig" skal forstås i overensstemmelse med definitionen i lov nr. 405 af 28. maj 2005 om forskningsrådgivning m.v. § 2. Direktøren ansætter og afskediger institutionens personale, herunder afdelingsledere og andre chefer.

GEUS' videnskabelige medarbejdere er omfattet af reglerne om stillingsstruktur for videnskabeligt personale med forskningsopgaver ved sektorforskningsinstitutioner fastsat af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling samt ved aftale mellem Finansministeriet og Akademikernes Centralorganisation. Disse regler forventes afløst af nye regler, som det vil være relevant for GEUS at blive omfattet af.

GEUS' videnskabelige medarbejdere er endvidere omfattet af Lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner. Det vil være relevant, at GEUS fortsat er omfattet af disse regler.

Til § 6

Indenfor rammerne af denne lov udarbejder bestyrelsen en vedtægt for GEUS, som godkendes af miljøministeren. Nærmere bestemmelser om GEUS' virke og opgaver, ledelse, offentliggørelse af forskningsresultater, evalueringer, resultatkontrakter, forhold omkring opfindelser og teknologi-overførsel samt GEUS' deltagelse i Geocenter Danmark fastsættes i vedtægten for GEUS. Der tilstræbes ikke nogen væsentlige ændringer i forhold til hidtidige bestemmelser.

Til § 7

Bestemmelsen fastslår, at GEUS' forsknings- og formidlingsopgaver skal evalueres. GEUS skal på linie med universiteter evalueres for at sikre den høje internationale kvalitet af forskningen, og for at sikre den for sektorforskningsinstitutioner væsentlige relevans. Nærmere bestemmelser herom fastsættes ved aftale mellem miljøministeren og ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Til § 8

Ingen bemærkninger.

Til § 9

Denne lov er en styrelseslov, og GEUS er som hidtil en dansk institution under dansk jurisdiktion. GEUS kan, udover de i § 1 definerede generelle formål og opgaver, som hidtil udføre videnskabelige og praktiske undersøgelser vedrørende mineralske råstoffer i Grønland med hjemmel i § 2, stk. 2 i lov om mineralske råstoffer i Grønland. Råstofområdet er et fællesanliggende mellem Grønland og Danmark, og GEUS' opgaveløsning vedr. Grønlands råstofgeologiske forhold foregår som hidtil i et nært samarbejde og forståelse med Grønlands Hjemmestyre og efter "Aftale mellem Grønlands Landsstyre og regeringen om forvaltningen vedrørende mineralske råstoffer i Grønland fra 1. juli 1998". Bestemmelsen medfører ikke ændringer heri.

GEUS' opgaver i forhold til Grønland og Færøerne er beskrevet i den nye vedtægt § 3, som er i overensstemmelse med den nuværende tilsvarende bestemmelse.

For så vidt angår de til Grønland og Færøerne grænsende sokkelområder bestemmes GEUS' aktiviteter af Rigsfællesskabets interesser, suverænitetsåndhævelse og overhøjhed over de pågældende områder.